

Grondwettelijk Hof

PERSBERICHT OVER ARREST 53/2020

De wet op het onbelast bijverdienen is ongrondwettig

Het Grondwettelijk Hof vernietigt de regeling van het onbelast bijverdienen ingevoerd bij de wet van 18 juli 2018 betreffende de economische relance en de versterking van de sociale cohesie. Die regeling biedt de mogelijkheid aan iedereen die reeds een hoofdstatuut als zelfstandige, werknemer, ambtenaar of gepensioneerde heeft, om onbelast tot 6 000 euro per jaar bij te verdienen in het kader van het verenigingswerk, de occasionele diensten tussen burgers en de diensten verleend via erkende elektronische platforms. Prestaties in dit stelsel vallen niet onder de algemene arbeidswetgeving en leiden niet tot de opbouw van sociale rechten. Op de vergoeding voor die prestaties worden geen sociale bijdragen of belastingen geheven.

Het Hof is van oordeel dat de regeling van het onbelast bijverdienen op verschillende punten in strijd is met het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie. Personen die dezelfde activiteiten uitoefenen in het kader van het onbelast bijverdienen, dan wel als werknemer of zelfstandige, worden immers zonder redelijke verantwoording zeer verschillend behandeld wat betreft de arbeidswetgeving, het sociale zekerheidsstelsel en de fiscaliteit.

Aangezien de vernietiging van de wet nadelige gevolgen kan hebben voor personen die onbelast bijverdienen, handhaaft het Hof de gevolgen van de vernietigde bepalingen voor de activiteiten gepresteerd tot en met 31 december 2020. Prestaties zullen dus tot die datum nog kunnen geleverd worden onder het huidige systeem van onbelast bijverdienen.

1. Context van de zaak

Het Grondwettelijk Hof is door een groot aantal verzoekende partijen, voornamelijk beroepsorganisaties en vakbonden, gevraagd zich uit te spreken over de grondwettigheid van de wet van 18 juli 2018 betreffende de economische relance en de versterking van de sociale cohesie, zoals gewijzigd door de wet van 30 oktober 2018.

De wet van 18 juli 2018 voert een regeling in voor onbelast bijverdienen. De wetgever wou voorzien in de mogelijkheid voor iedereen die reeds een hoofdstatuut als zelfstandige, werknemer, ambtenaar of gepensioneerde heeft, om onbelast tot 6 000 euro per jaar bij te verdienen. Prestaties die worden uitgevoerd binnen de voorwaarden van dit stelsel, vallen niet onder de algemene arbeidswetgeving en leiden niet tot de opbouw van sociale rechten. Op de vergoeding voor deze prestaties worden geen sociale bijdragen of belastingen geheven. Het stelsel van het onbelast bijverdienen is gebaseerd op drie pijlers: het verenigingswerk, de occasionele diensten tussen burgers en de diensten verleend via erkende elektronische platforms.

2. Beoordeling door het Grondwettelijk Hof

2.1. Statuut van verenigingswerker

De verzoekende partijen voeren aan dat de regeling van onbelast bijverdienen discriminerend is doordat **verenigingswerkers in het kader van onbelast bijverdienen volledig onttrokken worden aan de arbeidswetgeving, in tegenstelling tot werknemers die dezelfde activiteiten uitoefenen in het kader van een arbeidsovereenkomst**. Het Hof oordeelt dat dit middel gegrond is.

Wanneer de wetgever een nieuwe vorm van arbeidsovereenkomst invoert, valt het onder de **beoordelingsbevoegd van de wetgever** te bepalen welke categorieën van werknemers en werkgevers eronder vallen en met welke modaliteiten de regeling gepaard gaat. Het Hof kan die beleidskeuze, evenals de verschillen in behandeling die eruit voortvloeien, slechts afkeuren indien zij niet redelijk verantwoord zijn of op onevenredige wijze afbreuk doen aan de rechten van de betrokken werknemers en werkgevers.

Met de **invoering van het onbelast bijverdienen voor verenigingswerk** wou de **wetgever rechtszekerheid** creëren voor personen die in hun vrije tijd occasioneel bijverdienen en waarbij discussie mogelijk is over de precieze kwalificatie van die prestaties. Voorts wou de wetgever de **administratieve lasten verlichten** voor organisaties die een maatschappelijke meerwaarde bieden.

In tegenstelling tot de regeling van de flexi-jobs (zie [arrest nr. 107/2017](#)), werd bij de wet van 18 juli 2018 niet gekozen voor een aangepaste arbeidsrechtelijke regeling, gekoppeld aan een aangepaste behandeling op het vlak van sociale zekerheid en fiscaliteit. Daarentegen werd een **nieuw ad hoc statuut ingevoerd waarbij geen van de bestaande sociale zekerheidsstatuten toepasbaar is en eveneens de toepassing van een groot deel van de arbeidswetgeving wordt uitgesloten**.

Deze uitsluiting heeft onder meer tot gevolg dat voor de geleverde prestaties geen minimumvergoeding geldt en dat er geen beperking geldt voor het moment dat deze activiteiten plaatsvinden. Bovendien is er geen beperking voor de tijd die een persoon besteedt aan occasioneel bijverdienen. Evenmin zijn er verplichtingen voor pauzes en rustperiodes. Hoewel de duur van de overeenkomst maximaal één jaar mag bedragen, is er geen minimumduur vastgelegd, noch enige beperking van het aantal opeenvolgende kortstondige overeenkomsten. Evenmin is er een bescherming voorzien voor het einde van de overeenkomst, waarvan de modaliteiten volledig aan de partijen worden overgelaten.

Hoewel de onzekerheid over de juiste kwalificatie voor verenigingswerk eventueel een afzonderlijk statuut kan rechtvaardigen, **verantwoordt dit niet dat dit statuut gepaard gaat met het volledig buiten toepassing verklaren van de arbeidswetgeving**. De verplichtingen tot het opstellen van een schriftelijke overeenkomst, de elektronische aanmelding en de aansprakelijkheidsverzekering kunnen deze algemene uitsluiting niet compenseren. De gevolgen van de invoering van het statuut op onbelast bijverdienen staan evenmin in redelijke verhouding tot het nagestreefde doel van administratieve vereenvoudiging.

Voorts stelt het Hof vast dat de **wetgever onterecht aanneemt** dat de **vergoeding voor verenigingswerkers in het kader van onbelast bijverdienen louter bijkomstig** zou zijn. De financiële impact van de prestaties en het belang van de vergoeding voor het levensonderhoud van verenigingswerkers zijn immers afhankelijk van hun persoonlijke situatie. Bovendien is het niet uitgesloten dat zij dezelfde activiteiten voor dezelfde organisatie afwisselend als verenigingswerker en als vrijwilliger met onkostenvergoeding uitvoeren, waardoor de totale vergoeding oploopt.

2.2. Vrijstelling van sociale en fiscale bijdragen voor verenigingswerkers en occasionele dienstverleners

De verzoekende partijen voeren aan dat de regeling van onbelast bijverdienen discriminerend is doordat **verenigingswerkers in het kader van onbelast bijverdienen zijn vrijgesteld van fiscale en sociale bijdragen**, in tegenstelling tot werknemers die dezelfde activiteiten uitoefenen. Voorts bekritisieren zij het verschil in behandeling tussen occasionele dienstverleners die worden **vrijgesteld van verschillende ondernemingsverplichtingen evenals socialezekerheids- en fiscale verplichtingen**, en zelfstandigen in hoofd- en bijberoep die dezelfde activiteiten uitoefenen. Het Hof oordeelt dat deze middelen gegrond zijn.

De wetgever heeft een **ruime beoordelingsmarge** bij het bepalen van de vrijstellingen van de belastbare inkomsten. De maatschappelijke keuzes bij het inzamelen en het inzetten van publieke middelen behoren tot de beoordelingsbevoegdheid van de wetgever. Wanneer de wetgever personen in vergelijkbare situaties verschillend behandelt, dient het Hof evenwel na te gaan of dat verschil in behandeling redelijk verantwoord is.

De fiscale en sociale vrijstelling in het kader van onbelast bijverdienen heeft tot gevolg dat de **vergoeding voor dezelfde activiteit verschillend fiscaal en sociaal wordt behandeld, naargelang die activiteit werd uitgevoerd als werknemer of zelfstandige, dan wel in het kader van het onbelast bijverdienen**.

Het Hof is van oordeel dat het beweerde bijkomstig karakter van de vergoeding voor verenigingswerkers en occasionele dienstverleners gebaseerd is op ongefundeerde veronderstellingen. Zelfs indien zou worden aangenomen dat de vergoeding slechts bijkomstig is, verantwoordt dit niet dat zij een gunstiger stelsel zou kunnen genieten dan de vergoeding die bedoeld is om in het levensonderhoud te voorzien. Evenmin verantwoordt de doelstelling om zwartwerk te vermijden dat de vergoedingen voor de betrokken prestaties volledig aan de sociale zekerheid en aan de belastingen worden onttrokken.

2.3. Diensten via erkende elektronische deelplatforms

De verzoekende partijen voeren aan dat de regeling van onbelast bijverdienen discriminerend is doordat **dienstverleners via erkende elektronische deelplatforms in het kader van onbelast bijverdienen bijna volledig onttrokken worden aan de arbeidswetgeving**, in tegenstelling tot werknemers die dezelfde activiteiten uitoefenen als werknemer. Voorts zou er een onverantwoord verschil in behandeling ontstaan ten aanzien van personen die dezelfde activiteiten uitoefenen als zelfstandige. Het Hof oordeelt dat deze middelen gegrond zijn.

De wetgever beoogt met de mogelijkheid om onbelast bij te verdienen in de deeleconomie zwartwerk tegen te gaan, het ondernemerschap en een nieuwe vorm van economie te stimuleren, de mogelijkheid te bieden zonder veel administratieve verplichtingen een beperkte activiteit uit te oefenen en rechtszekerheid te creëren over het statuut van de dienstverleners.

Het Hof herhaalt dat de doelstelling om zwartwerk te vermijden en de veronderstelling dat de vergoeding een bijkomstig karakter heeft, geen verantwoording bieden voor de volledige vrijstelling van de arbeidswetgeving, van het socialezekerheidsstelsel en van fiscale verplichtingen. Bovendien wordt voor dienstverleners via erkende elektronische deelplatforms geen hoofdactiviteit vereist, noch voorzien in een maandelijks maximumbedrag. Tot slot bestaat er een tegenstrijdigheid tussen de vereiste dat de activiteiten buiten de beroepsactiviteit van de dienstverlener vallen en de doelstelling van de wetgever om via de creatie van dat statuut ondernemerschap te stimuleren en een opstap te bieden naar het statuut van zelfstandige. Hoewel onzekerheid over het statuut van de dienstverleners via erkende elektronische deelplatforms eventueel een afzonderlijk statuut kan rechtvaardigen,

merkt het Hof op dat een afzonderlijk statuut reeds werd gecreëerd in 2016 en dat dit **geen volledige vrijstelling verantwoordt van arbeidsrechtelijke, socialezekerheids- en fiscale verplichtingen**.

3. Handhaving van de gevolgen

Het Hof **vernietigt de wet van 18 juli 2018** betreffende de economische relance en de versterking van de sociale cohesie en de wijzigingswet van 30 oktober 2018. Aangezien de vernietiging van de wet nadelige gevolgen kan hebben voor personen die onbelast bijverdienen, **handhaaft het Hof de gevolgen van de vernietigde bepalingen voor de activiteiten geleverd tot en met 31 december 2020**. Die prestaties zullen tot die datum dus nog kunnen uitgevoerd worden onder het huidige systeem van onbelast bijverdienen.

Het Grondwettelijk Hof is een rechtscollege dat waakt over de inachtneming van de Grondwet door de verschillende wetgevers in België. Het Hof kan wetten, decreten en ordonnanties vernietigen, ongrondwettig verklaren en schorsen wegens schending van een fundamenteel grondrecht of een bevoegdheidverdelende regel.

Deze informatieve nota, opgesteld door de griffie en de referendarissen die met de persrelaties zijn belast, bindt het Grondwettelijk Hof niet. Uit de aard zelf van de samenvatting, bevat zij niet de in het arrest noodzakelijk opgebouwde redeneringen noch de specifieke nuancerings van het arrest.

Het arrest nr. 53/2020 is te vinden op de webstek van het Grondwettelijk Hof, www.grondwettelijk-hof.be (<https://www.const-court.be/public/n/2020/2020-053n.pdf>).

Contactpersonen voor de pers

Sarah Lambrecht | sarah.lambrecht@grondwettelijk-hof.be | 0474/866.452

Frank Meersschaut | frank.meersschaut@grondwettelijk-hof.be | 0475/325.218

Volg ons via Twitter [@ConstCourtBE](https://twitter.com/ConstCourtBE)